

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-09-23
Besvaras senast
2021-10-14

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:16 Situationen för mänskliga rättigheter i Iran

Den iranska regimens allt brutalare styre och krigshot mot Kurdistan i Irak

Raisi, utsedd president i Iran, är en massmördare. Han torde själv kunna instämma i denna karaktäristik. Han var ansvarig medlem i den dödskommission som avrättade tusentals politiska fångar i Iran 1988, och han har själv förklarat att han betraktar detta massmord som ”en av systemets stolta prestationer”.

Jag använder uttrycket ”utsedd till president” när jag talar om Ebrahim Raisi. Han är utsedd i något som kallas ”val”. Sådana förutsätts vanligen i de flesta länder vara demokratiska. I Iran är det inte frågan om någon form av demokratisk process när en president utses, eftersom kandidaterna som ställer upp först måste vara godkända av landets andlige ledare ayatollah Khamenei och vara trogna det shialedda islamiska systemet, för att kunna kandidera till presidentposten. Det är alltså i praktiken den andlige ledaren som utsett landets president, inte det iranska folket i demokratiska val.

En internationell förbrytare

Den andlige ledaren, ayatollah Khamenei har sålunda utsett en internationell brottsling till president i Islamiska republiken Iran. Ebrahim Raisi måste utredas för brott mot mänskligheten, enligt Amnesty Internationals generalsekreterare Agnès Callamard, som förklarar: ”Att Ebrahim Raisi har tillsatts som president i stället för att utredas för brott som mord, försvinnanden och tortyr, är en dyster påminnelse om att den straffrihet som råder för brottslingar Iran. År 2018 dokumenterade vår organisation hur Ebrahim Raisi hade varit medlem i ”dödskommissionen” och medansvarig för försvinnanden och hemliga avrättningar av tusentals politiska dissidenter i fängelserna Evin och Gohardasht nära Teheran 1988. Offrens kroppar har hittills systematiskt dolts av de iranska myndigheterna.

Raisi har som chef för rättsväsendet beviljat fullständig straffrihet för regeringstjänstemän och säkerhetsstyrkor som var ansvariga för massarresteringarna, försvinnandena och dödandet av tusentals oskyldiga människor under och i efterdyningarna av de rikstäckande protesterna i

november 2019, enligt Amnesty International.

Tidigare mord anstiftade av iranska presidenter

Det är inte första gången som en president i Islamiska republiken Iran bevisligen kunnat anklagas för att vara delaktig i mord. År 1989 mördades i Wien den kurdiske ledaren Abdul Rahman Ghassemlou av Islamiska republiken Irans agenter. Den österrikiska regeringen förklarade den iranska regimen som ansvarig för mordet.

År 1992 mördades Kurdiska Demokratiska Partiets ledare Sadegh Sharafkandi på restaurang Mykonos i Berlin. Under rättegången kunde domstolen fastställa att den andlige ledaren Khamenei och dåvarande presidenten Hashemi Rafsanjani var direkt inblandade i mordet på Kurdiska Demokratiska Partiets ledare Sadegh Sharafkandi.

Dagens människorättsbrott i Iran

Det har gått några årtionden sedan Ghassemlou och Sharafkandi mördades. Nu framträder ännu en president i den Islamiska republiken Iran som kallblodig mördare. Några rättsstatens principer existerar inte i Iran. Kvinnor förtrycks, förföljs, och enligt sharialagarna räknas de endast som halva människor, och de diskrimineras överallt i samhället. Detsamma gäller etniska och religiösa minoriteter. Regimen kidnappar regimotståndare på främmande makts territorium, för dem till Iran och torterar och mördar dem. Irans fängelser är överfulla av tiotusentals politiska fångar och samvetsfångar, kvinnorättskämpar, kurder, arbetaraktivister, människorättsaktivister och människorättsadvokater som till exempel Nasrin Soutodeh, Zeyban, Zara och Nigar samt tusentals andra oskyldiga människor.

KI-forskaren Ahmadreza Djalali sitter fängslad i Iran sedan 2016 och har dömts till döden. I somras antog EU-parlamentet en resolution som uppmanar EU-länderna att införa sanktioner mot iranska myndighetsföreträdare i Iran. Man kräver att Ahmadreza Djalali och alla andra politiska fångar ska släppas och att Iran ska inleda processen att avskaffa dödsstraffet.

En dialog för att dölja misslyckanden

Under 42 år har svenska regeringar varit måna om goda förbindelser med Iran. Syftet sägs vara att försöka förmå Islamiska republiken Iran att respektera demokratiska och mänskliga rättigheter. Goda ekonomiska förbindelser med den iranska regimen har påståtts påverka den regimen i positiv riktning mot ökad respekt för mänskliga rättigheter. Ingenting, absolut ingenting, av detta har vi kunnat se under de 42 år av islamistisk diktatur i landet. Den iranska regimen är en terrorregim. Detta har konstaterats åtskilliga gånger i den svenska riksdagen.

Vi i Sverige och Europa måste efter 42 års förtryck och terror i Iran på allvar fråga oss: Vad har vi uppnått med vår politik? Vad har EU uppnått med den så kallade kritiska dialogen med Iran. Jag har redan mitt svar: Ingenting! Och den svenska regeringen och EU kan knappast heller göra någon annan bedömning. Skulle någon till äventyrs hitta någon förändring till det bättre under dessa 42 år är den försumbar. Utan vidare kan man också konstatera att förändringstakten – om en sådan ens kan iakttas – är långsammare än snigelns.

I Kurdistan i Irak fortsätter Iran att mörda och bomba oppositionella kurder. Nyligen lönmördades flera kurdiska oppositionella av iranska agenter. Senaste mordet är på en av PS-ledamoten Musa, medlem i KDP i Iran samt flera medlemmar av PYD i Iran. Iran bombar ständigt oppositionella kurdiska partiets läger i Kurdistan i Irak. Nyligen har islamiska regimen uppmanat det kurdiska självstyrets regering att kasta ut alla oppositionella kurder annars kommer de att bomba deras flyktingläger sönder och samman.

Infiltration, bombardemang, krigshot

Iran hotar i dag med regelrätt krigföring mot oppositionella som är i flyktingläger i irakiska Kurdistan. Mohammad Pakpour, befälhavaren för markstyrkor i revolutionsgardet i Iran, upprepar ständiga hot mot de oppositionelle organisationer vars centrala huvudkontor är baserat i exil i irakiska Kurdistan. Som svar på dessa hot menar bland andra det socialistiska partiet Komalah att det inte är första gången som Islamiska republiken Iran hotar irakiska Kurdistans folk och oppositionen i exil.

Under de senaste decennierna har Islamiska republiken Iran inte bara hotat utan vidtagit en rad konkreta åtgärder i syfte att beröva irakiska Kurdistans folk dess

säkerhet genom ständiga bombardemang i gränsområden på irakiska Kurdistans territorium – de områden där oppositionella kurdiska partier inrättat sina läger. Iran begår regelrätt statsterroristiska brott i Kurdistan i Irak mot den opposition mot den iranska regimen som lever där. Hundratals oppositionella har mördats eller skadats av i Islamiska republiken Iran i irakiska Kurdistan. Gårdar, lantbruk och trädgårdar där fattiga och hårt arbetande kurdiska familjer lever och arbetar har bränts. Deras egendomar ödeläggs. Deras försörjningsmöjligheter omintetgörs. Nyligen lönmördade Iran flera nyckelpersoner från bland annat KDPI i Erbil och i PYD en annan kurdisk oppositionell i Sulaymaniaområdet.

Inre oro i Iran

Det har svenska regeringar och EU självklart insett för länge sedan. Likafullt har man sagt och handlat i enlighet med principen business as usual. Det är en liknöjdhetens politik. Amnesty International har också ifrågasatt att Raisi tillkännagavs som president

Varför fortsätter våra regeringar med en politik som uppenbarligen inte fungerar? Vilka krafter är det som får Sverige att bli så valhänt när det gäller botten mot mänskliga rättigheter? Vilka krafter är det som får EU och FN att bli så handfallna? Kan svaret vara det att den iranska regimen sitter så säkert i sadeln att den inte kan påverkas av yttre tryck? Så kan det knappast vara. Irans ekonomi är hårt ansträngd. Arbetslösheten är omfattande och arbetarna vid många företag får inte ut sina löner. Strejker och demonstrationer slås ned med allt brutalare metoder. Dessa problem har förvärrats under pandemin, som man inte förmått att bemästra. Regimens allt brutalare våld mot oppositionella rörelser, mot religiösa och etniska minoriteter, dess kidnappningar och olika utpressningsaktioner mot andra stater – exempelvis fångslandet av Ahmadreza Djalali – samt tillsättandet av en massmördare som president tyder på desperation.

Den finns hos en stor del av Irans befolkning som inte klarar av sin försörjning och en desperation hos regimen som är motiverad av rädsla för att man ska förlora makten. I en sådan situation duger det inte att försöka att föra en kritisk dialog där den iranska regimen egentligen alltid struntat i att lyssna på sin motpart. Den kritiska dialogen har aldrig varit något annat än en papperstiger

och det har hela västvärldens politiska ledare i verkligheten förstått för länge sedan, men låtit sina företag bedriva business as usual.

Den aktuella situationen i Iran

Sedan Raisis maktövertagande som president har hundratusentals människor dött under pandemin. Man försöker lägga ansvaret för massarbetslöshet, fattigdom, obetalda löner och hunger på andra. Men inget av dessa problem drabbar regimens ledande kretsar.

Det som aldrig har varit viktigt för Islamiska republiken Iran är att följa internationella överenskommelser som den ingått. Tvärt emot vad befälhavaren för Islamiska republiken Iran hävdar är inte motståndaren till Iran angränsande stater utan de människor som vill ha sitt bröd, sitt arbete, sin frihet och sina primära rättigheter.

Det finns ett allvarligt hot inne i Iran mot regeringen i form av arbetarstrejker, protester och folklig kamp för sociala och politiska rättigheter. Det är dessa förhållanden som är regimens största huvudvärk. Regimens svar på de folkliga rättmätiga kraven är fängslanden, tortyr, försvinnanden och mord på oppositionella inom landet och utomlands. Detta är i längden omöjligt. Regimen hotar på detta sätt sin egen existens. Dessa fakta kan inte bortförklaras med att det finns hot som har sitt ursprung i andra länder.

Oppositionella kurdiska partier, till exempel Komalah, har en tydlig politik när det gäller den egna verksamheten i flyktinglägren i irakiska Kurdistan som går ut på att huvuduppgiften inte är att föra väpnad kamp mot regimen i Iran. Man använder inte sina läger i Kurdistan i Irak för väpnade attacker in i Iran. Man vill inte att folket i irakiska Kurdistan, vars skydd man åtnjuter, ska ge den iranska regimen en förevändning att genomföra militära operationer och attacker in i Irak.

Den iranska regimens hot mot befolkning och flyktingar i Kurdistan i Irak.

Islamiska republiken Irans mål i irakiska Kurdistan är, liksom den turkiska regeringens, inte främst oppositionsstyrkorna utan att angripa lokala myndigheter. Man vill visa att det inte finns någon kurdisk regering med

auktoritet och myndighet i irakiska Kurdistan. Man försöker med ideliga attacker kväva kurdernas rätt till självbestämmande i varje del av Kurdistan. Den enkla sanningen, att de i intresseavseende aparta sammansvurna staterna Irak, Iran, Turkiet och Syrien kommer att fortsätta att öka förtrycket, som sannolikt kommer att fortsätta tills det fullständiga förtrycket leder till motstånd inom alla dessa länder.

Befälhavaren för Irans markstyrkor har varnat lokalbefolkningen och manat den att hålla sig borta från de iranska oppositionspartiernas läger. Om Iran och andra stater fortsätter att bomba på irakisk-kurdiskt territorium kommer det att drabba tusentals människor av vilka många är barn. Konsekvenserna kommer att bli förödande. Folket i Kurdistan i Irak har starka band med oppositionella kurder. Detta handlar om både politiska och sociala relationer.

År 1988 försökte Baath-regimen bryta detta band men misslyckades, trots alla strapatser som exempelvis användning av kemiska vapen emot Komalahs läger och bombattacker mot KDP:s olika läger. Oppositionspartiernas centrala högkvarter är platsen för många politiska flyktingbarn och familjer, som lyckats fly undan den iranska regimens förtryck och förföljelser. Dessa läger utgör en trygghet för flyktingar som flytt undan regimens förtryck. Det internationella samfundet måste ta sitt ansvar och förhindra ett blodigt folkmord.

Med anledning av detta vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

1. Kommer regeringen att driva frågan i FN och EU i enlighet med Amnesty Internationals krav på att Ebrahim Raisi utreds för brott mot mänskligheten för brott som mord, försvinnanden och tortyr och för hans medverkan som medlem i "dödskommissionen" och medansvarig för försvinnanden och avrättningar i hemlighet av tusentals politiska dissidenter i fängelserna Evin och Gohardasht nära Teheran 1988?
2. Kommer Sverige i enlighet med EU-parlamentets resolution att kräva frigivning av Ahmadreza Djalali och alla politiska fångar i Iran?
3. Kommer Sverige som enskilt land, genom EU och FN, att lyfta iranska oppositionella kurdiska rörelser och deras säkerhet i Kurdistan i Irak och säkerställa att de iranska och turkiska regimerna inte för krig mot de flyktingar som finns i lägren som finns i irakiska Kurdistan?
4. Kommer ministern att agera för att Sverige ska ha beredskap när det

- gäller att hantera den oroväckande utveckling man kan iaktta i Iran?
5. Kommer Sverige att inom EU medverka till en ökad beredskap inför en alltmer krisartad, kanske explosiv, politisk, ekonomisk och social utveckling i Iran?
 6. Kommer ministern att agera för att det ska finnas garantier för att de oppositionella kurdiska partierna ska få existera i säkerhet i Kurdistan i Irak?
 7. Kommer Sverige att inom EU och FN stoppa Irans och Turkiets iblandning och krigsföring i Kurdistan i Irak?

.....

Amineh Kakabaveh (-)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck